

UCI WK Para-cycling 2015 - Apeldoorn

Economische, Maatschappelijke en Toeristische impact

Werkgroep Evaluatie
Sportevenementen

Auteurs:

Martijn Kamper

Willem de Boer

Samenvatting

Van 26 tot en met 29 maart 2015 werden de Wereldkampioenschappen Para-cycling 2015 gehouden in Omnisport Apeldoorn. Het evenement kende ruim 200 deelnemers die in verschillende categorieën voor visuele en lichamelijke beperkingen met elkaar de strijd aangingen. Het evenement werd door de The Organizing Connection georganiseerd en trok in totaal zo'n 1500 bezoekers die, verspreid over de vier wedstrijddagen, goed waren voor ruim 2400 afzonderlijke dagbezoeken. Een meerderheid (62%) van de toeschouwers kwam uit Gelderland, terwijl 12% afkomstig was uit het buitenland. Van de bezoekers was maar liefst 69% man en de gemiddelde leeftijd 47 jaar. De meeste toeschouwers kwamen voor de sport of om een familielid of kennis aan te moedigen, maar bijna een kwart was vooral gekomen voor één van de diverse side-events, waaronder arbeidsmarktbijskomsten. Bezoekers gaven gemiddeld iets meer dan 36 euro per persoon per dag uit, maar de buitenlanders daarvan maar liefst het driedubbele. Het evenement kreeg van de bezoekers een gemiddeld waarderingscijfer van 7,9.

peer-review

Onderhavig onderzoek is getoetst volgens de richtlijnenhandboeken Economische Impact en bezoekersprofiel van de Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (WESP). Deze interne peer-review is verzorgd door Bake Dijk van de Hanze Hogeschool en die heeft het rapport WESP-waardig bevonden.

De economische impact van de WK Para-cycling 2015 voor de provincie Gelderland is bijna zeven ton. De helft daarvan is afkomstig van de deelnemers en hun begeleiding. De netto bijdrage vanuit de organisatie aan de Gelderse economie is met € 253.000 ook aanzienlijk. De additionele bezoekersbestedingen waren relatief bescheiden.

Categorie	Impact
Bezoekersbestedingen	€ 90.000
Deelnemersbestedingen	€ 354.000
Organisatorische bestedingen	€ 253.000
Media bestedingen	PM
Totale economische impact	€ 697.000

Er is ook gekeken naar de maatschappelijke en toeristische impact van het WK. Bezoekers vinden dit evenement belangrijk voor de integratie van mensen met een fysieke beperking en zij zelf hebben de intentie deze sport te blijven bezoeken en te volgen. Vooral buitenlandse bezoekers zijn positiever over Gelderland als vrijetijdsbestemming gaan denken.

Inhoudsopgave

Samenvatting	2	Hoofdstuk 4 Economische impact	16
		Wat zijn additionele bestedingen?	16
Hoofdstuk 1 Inleiding	4	Bezoekers, overnachtingen en bestedingen	17
Achtergrond evenement	4	Additionele bezoeken en bezoekers	17
Achtergrond onderzoek	5	Bestedingen bezoekers	18
Structuur van het rapport	5	Overnachtingen door bezoekers	20
		Overnachtingen door deelnemers	20
Hoofdstuk 2 Methodologie	6	Economische impact deelnemers	21
WESP	6	Economische impact vanuit de organisatie	22
Begripsbepaling en afbakening	6	Samenvatting	23
Dataverzameling	8		
Representativiteit van het onderzoek	8	Hoofdstuk 5 Maatschappelijke impact	24
Peer-review	9	Hoofdstuk 6 Toeristische impact	26
Hoofdstuk 3 Profiel Bezoekers	10	Bijlage 1: Bronnen	28
Aantallen bezoekers	10	Bijlage 2: Enquêteurs	29
Bezoekersprofiel	11	Bijlage 3: Vragenlijst bezoekersenquête	30
Herkomst bezoekers	11		
Motief	12		
Gezelschap	12		
Gemiddelde bestedingen	13		
Overnachtingen	14		
Waardering	15		

1. Inleiding

Achtergrond evenement

Van 26 tot en met 29 maart 2015 vonden in Omnisport Apeldoorn voor het eerst in Nederland de Wereldkampioenschappen (WK) Para-cycling op de baan plaats. Para-cycling is wielrennen voor mensen met een visuele of lichamelijke beperking. In dit geval ging het om baanwielrennen voor deze groep sporters. Deze topsporters namen het in Apeldoorn tegen elkaar op in diverse categorieën (naar zwaarte en type beperking) en op diverse onderdelen van het baanwielrennen:

- Tijdrit (500 meter voor vrouwen, 1 kilometer mannen)
- Achtervolging
- Sprint
- Team sprint
- Scratch

De WK Para-cycling werden voor het eerst in 2007 uitgeschreven door de internationale wielrenunie UCI. De editie van 2015 was de zevende en de lokale organisatie ervan was in handen van The Organizing Connection (TOC). Dit evenementenbureau richt zich op evenementenmanagement in de sport. Het bedrijf was tijdens het WK nog alleen gevestigd in Oss, maar heeft inmiddels ook een vestiging in Arnhem (Papendal) geopend.

Aan de WK Para-cycling 2015 deden ruim 200 deelnemers mee uit 31 verschillende landen. De slogan van het evenement luidde 'Heroes on Track' en naast het evenement werden er verschillende side-events voor kinderen georganiseerd. Tijdens de WK waren er ook verschillende nevenactiviteiten, zoals een arbeidsmarkt-symposium en workshops, die er op gericht waren om een groter en diverser publiek naar het Omnisport te trekken. Het evenement kon rekenen op media-aandacht uit binnen- en buitenland, vooral van de schrijvende pers.

Het evenement verliep voor Nederland sportief geslaagd, met vier gouden, drie zilveren en een bronzen medaille. Uitblinkster bij de WK was de 26-jarige Friezin Alyda Norbruis die op maar liefst drie onderdelen – tijdrit, achtervolging en scratch - de wereldtitel veroverde in haar gehandicapte categorie C2. Ook was er goud voor tandemwielrenners Stephen de Vries en Patrick Bos. Zij werden wereldkampioen op de achtervolging.

Daarnaast waren er zilveren medailles voor Arnoud Nijhuis op de tijdrit in handicapklasse C1 en Larissa Klaassen en Haliëgh Dolman op de tandemtijdrit. Tandemwielrenners Tristan Bangma en Teun Mulder veroverden de zilveren medaille op de tandemtijdrit. Ze wonnen daarnaast brons op de sprint.

Achtergrond onderzoek

De Provinciale Staten van de provincie Gelderland stelden in 2009 met de notitie 'Gelderland Sportland, een wereld te winnen!' zich ten doel om sport en bewegen in Gelderland de komende jaren in de volle breedte op een hoger niveau te brengen. Topsportevenementen vormden hierbinnen een belangrijk onderdeel, onder meer als podium en als inspiratiebron. De provincie wil dan ook aansprekende topsportevenementen naar Gelderland halen. Deze kunnen immers niet alleen voor de sport, maar ook economisch en maatschappelijk van waarde zijn. De provincie ziet het binnenhalen van topsportevenementen als 'een waardevolle investering in de toerimesector, de werkgelegenheid en een goede bijdrage aan het beeld van een provincie waar het goed wonen, werken en recreëren is'.

De provincie stelt, in het kader van Gelderland Sportland, subsidies beschikbaar aan de organisatoren van sportevenementen van grootschalige sportevenementen op het gebied van de kernsporten van Gelderland. Dat zijn: wielrennen, atletiek, judo, hippische sport en volleybal. Eén van de voorwaarden van de subsidie is een evaluatie van de economische impact van het evenement voor Gelderland volgens de richtlijnen van de Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (WESP). Dit betekent dat het evenement volgens een gestandaardiseerde methode wordt onderzocht, welke landelijk zijn vastgesteld in deze

Werkgroep. Alhoewel evenementen van elkaar verschillen, zijn de uitkomsten van de onderzoeken hierdoor goed vergelijkbaar. In de WESP werken wetenschappers en onderzoekers samen om te komen tot standaarden, om zo onderzoek vergelijkbaar te maken en op een hoog niveau te krijgen en houden.

Structuur van het rapport

In het volgende hoofdstuk wordt de methodologie van het onderzoek besproken. Hoofdstuk 3 richt zich op de karakteristieken van de bezoekers, inclusief hun uitgaven door en de tevredenheid over de WK Para-cycling 2015. Hoofdstuk 4 behandelt de economische impact van het evenement voor de provincie Gelderland. Hoofdstuk 5 beslaat de maatschappelijke impact van het evenement volgens de bezoekers en tot slot geeft hoofdstuk 6 inzicht in de opvattingen van de bezoekers ten aanzien van toeristische aspecten van Gelderland.

2. Methodologie

De WK Para-cycling 2015 zijn geëvalueerd volgens gestandaardiseerde methoden, welke landelijk zijn vastgesteld in de Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (WESP). Alhoewel alle sportevenementen van elkaar verschillen zullen de uitkomsten van de onderzoeken wel goed vergelijkbaar zijn. In WESP werken wetenschappers en onderzoekers van acht Hogescholen en enkele andere maatschappelijke en onderzoeksorganisaties, zoals NOC*NSF, het Mulier Instituut en het CBS, samen om standaardrichtlijnen te ontwerpen om de sociale, economische en promotionele impact van (sport)evenementen te meten. Doel van de WESP is om samen te komen tot uniforme standaarden, om zo onderzoek vergelijkbaar te maken en op een hoog niveau te krijgen en houden.

Begripsbepaling en afbakening

Het doel van onderzoek is om een beeld te krijgen van het bezoekersprofiel, de economische en de sociale impact van de WK Para-cycling 2015. Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt de richtlijnenhandboeken die door de WESP zijn vastgesteld, te weten de Richtlijnenhandboeken Economische Impact, Bezoekersprofiel en Participatie en Cohesie (allen versie 1.1). Deze handboeken zijn te

downloaden via de website van de WESP: www.evenementenevaluatie.nl. Daarnaast is er ook gekeken naar de toeristische aspecten en maatschappelijke effecten van het evenement, volgens de bezoekers. Hiervoor bestaat geen WESP-richtlijn en daarom heeft de HAN hier zelf vragen voor ontwikkeld.

Het begrip economische impact behoeft enige toelichting. De economische impact van een sportevenement wordt gedefinieerd als de extra bestedingen die door dit evenement veroorzaakt worden in een bepaalde afgebakende omgeving van het evenement, in dit geval de provincie Gelderland. Er is gekozen voor deze afbakening omdat de provincie Gelderland, die het evenement financieel ondersteunt, door middel van een WESP-evaluatie wil weten wat de economische impact is voor de Gelderland. Het onderzoek voor de economische impact van een sportevenement richt zich in principe op de additionele uitgaven in, in dit geval, Gelderland van de volgende vier actoren rondom het evenement:

Bezoekers

Deelnemers

Media

Organisatie

Bij de bepaling van de economische impact vanuit de organisatie wordt gekeken naar de inkomsten en uitgaven van de organisatie die direct in de provincie Gelderland worden gedaan. Er wordt nadrukkelijk niet gekeken naar de inkomsten van uitgaven van de derden (personen of organisaties) waarvan de organisatie inkomsten ontvangt of aan wie het uitgaven doet.

Ter verduidelijking een voorbeeld. Als de organisator van het evenement een cateraar uit de regio (in dit geval provincie Gelderland) haalt, worden deze uitgaven volledig binnen de regio gerekend. In werkelijkheid kan de cateraar juist grotendeels zijn kosten, zoals personeel, ingrediënten en materialen, buiten de regio maken. Omgekeerd kan de organisatie bijvoorbeeld voor de opbouw van het evenement een bedrijf van buiten de regio inhuren. In dat geval vallen voor deze analyse de uitgaven aan dit bedrijf volledig buiten de regio, ook al is het in werkelijkheid zo dat dit bedrijf juist allerlei uitgaven (zoals inhuur van personeel, overnachtingen en materialen) binnen de regio doet. Al deze indirecte effecten zijn zeker van belang voor de regionale economie, echter is het bijzonder lastig en zeer arbeidsintensief om zulke effecten in kaart te brengen. Dit valt daarom ook buiten de scope van dit onderzoek. Het is echter wel belangrijk dat de lezer zich van bovenstaande effecten bewust is.

Onder de economische betekenis van een sportevenement

wordt verstaan de economische impact, plus eventueel alle andere effecten die men als economisch kan betitelen (bijvoorbeeld promotie, schade e.d.). In tegenstelling tot de strenge definitie van het begrip 'de economische impact', is er geen specifieke afbakening voor de term 'de economische betekenis'.

Voor wat betreft *maatschappelijke* impact is er bij de WK Para-cycling 2015 gekeken naar de effecten (bij bezoekers) op de sociale cohesie met betrekking tot gehandicaptensport en gehandicapten in de samenleving. Maatschappelijke cohesie is nauw verwant aan participatie. Cohesie verwijst volgens De Hart (2002) naar de deelname aan maatschappelijke instituties, de sociale contacten die mensen onderling onderhouden, maar ook naar hun oriëntatie op collectieve normen en waarden (WESP, 2014). Hiervoor is naast de WESP-richtlijn ook gebruik gemaakt van vragen uit het CAF-onderzoek rondom de Paralympische Spelen van 2012 en het onderzoek van de Hanze Hogeschool bij de WK CP-Voetbal 2011.

Dataverzameling

Om tot de resultaten te komen is veldwerk verricht. Tijdens alle dagen van de WK Para-cycling 2015 zijn er steekproefsgewijs enquêtes afgenomen door studenten van de minor Sporttourism van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen bij bezoekers aan het evenement. De vragenlijst van de bezoekersenquête (zie bijlage 3) waren gericht op het bezoekersprofiel en de economische impact van het evenement en zijn opgesteld aan de hand van de richtlijnen van de WESP. De enquête is afgenomen met elektronische hulpmiddelen, zoals smartphones en tablets (zoals de iPad) en de software van iSurvey (www.isurveysoft.com).

De enquêtes zijn afgenomen tijdens de WK Para-cycling 2015 in Omnisport Apeldoorn. Van 22 ondervraagden bleek dat zij niet bij de WK aanwezig zijn geweest. In totaal zijn 305 goede enquêtes afgenomen waarvan er 283 bruikbaar waren. Hiervan hadden 7 betrekking op deelnemers en personen van de media, waardoor 276 bezoekers in de dataset zitten. Schattingen over de bezoekersaantallen zijn afkomstig van The The Organizing Connection (TOC), de organisator van het evenement, en de HAN zelf. Berekeningen over de uitgaven van deelnemers en hun begeleiding zijn ook gebaseerd op een enquête onder 14 teamleiders. Tot slot zijn gegevens over de inkomsten en uitgaven van de organisatie van het evenement afkomstig van TOC.

Representativiteit van het onderzoek

De dataverzameling heeft in totaal 276 enquêtes onder bezoekers, opgeleverd. De richtlijnen van de WESP schrijven voor dat onder populaties met een omvang kleiner dan 5000 personen er minimaal 270 enquêtes gehouden moeten worden om een voldoende betrouwbaar beeld te geven van het evenement. Betrouwbaar betekent in dit geval dat met 95% zekerheid kan worden gezegd dat de werkelijkheid binnen een marge van +5% tot -5% van de uitkomsten van het onderzoek vallen. Het kritische aantal van 270 is dus **wel** gehaald voor wat betreft de bezoekers. De resultaten die hieronder zijn beschreven zijn dus met relatief weinig onzekerheid omgeven en geven daarom een **goed** beeld van het evenement en de bezoekers.

De betrouwbaarheid is wel lager voor *deel*populaties, zoals de bezoekers op één bepaalde dag of met een gegeven herkomst. Het aantal geënquêteerden hiervoor is kleiner, waardoor de betrouwbaarheid van de (deel-) uitkomst ook afneemt. Immers, als er 100 personen binnen een groep van 1000 worden ondervraagd is de kans op een representatief beeld veel groter dan wanneer 1 persoon uit een populatie van 10 geïnterviewd wordt. De lezer dient dus, net als de onderzoeker, voorzichtig om te gaan met resultaten die betrekking hebben op een deel van de populatie.

Peer-review

De peer-review is een standaardcontrole die deel uitmaakt van de richtlijnen van de WESP. Deze wordt uitgevoerd door een vertegenwoordiger van WESP. In dit geval heeft Bake Dijk van de Hanze Hogeschool Groningen de peer-review voor zijn rekening genomen. Baken en de Hanze Hogeschool zijn nauw bij de WESP betrokken, evenals bij de ontwikkeling van de richtlijnen. De peer-review heeft plaatsgevonden na het afronden van de conceptrapportage. Daarbij zijn de gevolgde procedures, de enquêtes, de dataverwerking en de dataset zelf nauwkeurig gecontroleerd. De navolgende resultaten door de peer-reviewers getoetst en 'WESP-waardig' bevonden.

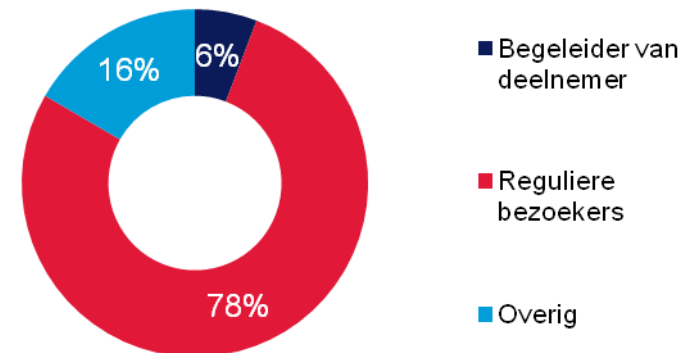
3. Profiel Bezoekers

Aantallen bezoekers

Bij de WK Para-cycling 2015 was er een reguliere kaartverkoop maar voor veel mensen ook vrij entree tot het evenement. Dit gold bijvoorbeeld voor bezoekers aan diverse side-events zoals een arbeidsmarktevenement mede georganiseerd door het UWV, ook in Omnisport Apeldoorn op de donderdag. Daarom hebben zowel medewerkers en studenten van de HAN als medewerkers van EQ International op gezette tijden een inschatting gemaakt van het aantal bezoekers per dag. In totaal zijn er naar schatting zo'n 2.400 dagbezoeken geweest. De zondag was de drukste dag op het evenement, zoals in de tabel hiernaast is te zien.

Dagbezoeken	Schatting HAN en TOC
donderdag 26 maart 2015	600
vrijdag 27 maart 2015	300
zaterdag 28 maart 2015	500
zondag 29 maart 2015	1000
Totaal	2400

Uit de enquêtes blijkt dat meer dan tweederde (68%) van de bezoekers één dag bij de wedstrijden op het WK aanwezig was. Eén op de tien was alle dagen aanwezig. Gemiddeld waren de toeschouwers ruim anderhalve (1,57) dagen aanwezig. Voor de 2.400 dagbezoeken (een bezoeker die drie dagen komt telt hier drie keer mee) waren er daarmee zo'n 1.500 afzonderlijke bezoekers (elk persoon telt één keer mee, ook als hij op meerdere dagen het evenement bezoekt). Reguliere bezoekers vormden 78% van het publiek en 6% bestond uit begeleiders of coaches van deelnemers. De overige bezoekers waren bijvoorbeeld genodigden.

Bezoekersprofiel

Tijdens het evenement waren veel meer mannen (69%) dan vrouwen aanwezig. De helft van de volwassen bezoekers was tussen de 45 en 64 jaar. De gemiddelde leeftijd van de bezoekers was betrekkelijk hoog: 47 jaar. Alleen personen van 18 jaar en ouder zijn hierbij meegenomen.

Herkomst bezoekers

Meer dan de helft van alle bezoekers komt uit Gelderland (62%). Daarna volgt de provincie Overijssel, met 8%. Het aantal buitenlandse bezoekers is aanzienlijk te noemen met 12%, waarvan de helft uit Groot-Brittannië.

Bezoekers	Aandeel
Man	69%
Vrouw	31%
Jonger dan 25	5%
25 tot 34 jaar	18%
35 tot 44 jaar	18%
45 tot 54 jaar	26%
55 tot 64 jaar	23%
65 jaar of ouder	10%
Gemiddelde leeftijd	47 jaar
Gelderland	62%
Overijssel	8%
Rest van Nederland	18%
Buitenland	12%

Motief

Voor een kwart van de bezoekers was algemene interesse in sport de belangrijkste reden voor de aanwezigheid tijdens het WK Para-cycling 2015. Daarnaast gaf 12% van de bezoekers aan specifiek voor aangepast sporten dan wel para-cycling te komen. Eén op de vijf bezoekers kwam om een familielid of bekende aan te moedigen.

Bijna een kwart (24%) was daarentegen in eerste instantie aanwezig voor een side-event van de WK. En 10% kwam voor de gezelligheid of ontspanning.

Gezelschap

Meer dan een kwart van de bezoekers aan de WK Para-cycling 2015 kwam alleen en ruim een derde kwam met zijn tweeën. Toch waren er ook wel enkele grotere groepen, aangezien elf procent van de bezoekers in een groep van meer dan vijf personen aanwezig was en daarvan zat weer de helft in een groep van tien of meer personen.

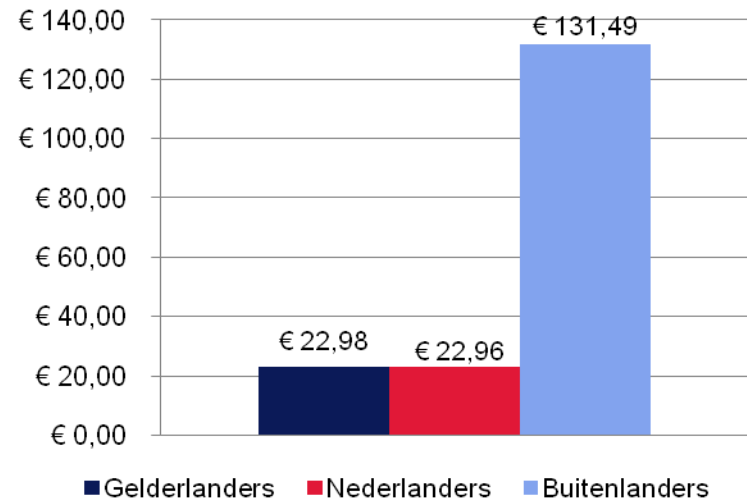
Bezoekers	Totaal
Algemene interesse in sport/wielrennen	25%
Side event (workshop, forum, arbeidsmarktevent)	24%
Familieleden/vrienden doen mee	20%
Specifieke interesse in aangepast sporten/Para-cycling	12%
Gezelligheid en ontspanning	10%
Anders	8%
Alleen	28%
2 personen	36%
3 personen	11%
4 personen	10%
5 personen	5%
6 of meer personen	11%

Gemiddelde bestedingen

Gemiddeld werd er door de bezoekers in de steekproef meer dan € 36,- per persoon per dag uitgegeven. Hierbij zijn de overnachtingen niet meegeteld. In Omnisport Apeldoorn werd hiervan bijna de helft, zo'n € 17,-, besteed, waarvan bijna € 8,- aan toegang. Opvallend is dat de 'vervoersbestedingen' in Gelderland relatief fors zijn ten opzichte van andere evenementen. Dit komt omdat een deel van de bezoekers mee is gekomen als begeleider van een deelnemer en de kosten van de in vele gevallen grote trucks en aanhangers behoorlijk kunnen oplopen. Personen die zelf geen bestedingen deden én waarvoor anderen ook geen bestedingen hebben gedaan zijn hierbij buiten beschouwing gelaten.

Gemiddeld besteedden Gelderlanders evenveel als de overige Nederlanders, zo'n € 23,- per dag. De buitenlandse bezoekers besteedden veel meer, namelijk ruim 130 euro, waarvan meer dan 80% buiten Omnisport Apeldoorn.

Bezoekers dagbestedingen (excl. overnachtingen)	Gemiddeld p.p.
Toegang tot het evenement	€ 7,93
Andere uitgaven op het evenement	€ 9,13
Overige uitgaven, elders in Gelderland	€ 18,97
Totale bestedingen	€ 36,02

Overnachtingen

Van alle bezoekers overnachtte 13% minimaal één nacht buiten het eigen huis. Vier van de vijf overnachters waren afkomstig uit het buitenland. Gemiddeld duurde een overnachting ruim vier nachten. Vrijwel al deze overnachtingen vonden plaats binnen de provincie Gelderland en zo'n driekwart in de gemeente Apeldoorn.

De tabel hiernaast laat zien over welke accommodaties de overnachtingen waren verdeeld. De meeste overnachtingen vonden plaats in een hotel, waarvan iets meer dan de helft meer dan drie sterren telde. De gemiddelde overnachtingsprijs was zo'n € 43,- per persoon per nacht. Dit is inclusief de gratis overnachtingen bij vrienden en familie.

Bezoekers	Totaal
Overnachtingpercentage	13%
Gemiddelde duur overnachting	4,4 nacht
Bungalowpark/camping	15%
Hotel 0-3 sterren	32%
Hotel 4-5 sterren	35%
Overig (waaronder B&B, familie/kennissen)	33%
Overnachtingsprijs p.p (incl. vrienden/familie)	€ 43,16

Waardering

De bezoekers van de WK Para-cycling 2015 waarden het evenement gemiddeld met een 7,9. Dat is iets boven het gemiddelde in vergelijking met eerder onderzochte sportevenementen in Gelderland. De meerderheid van de bezoekers gaf het evenement een 8 (53%). Slechts twee procent van de respondenten gaf een onvoldoende terwijl ongeveer één op de vijf bezoekers het evenement waardeerde met een 9 of een 10. De gemiddelde waardering van buitenlanders was met 8,3 duidelijk hoger dan dat van de Nederlanders (7,8). Bezoekers die het WK Para-cycling 2015 als primaire reden bezochten waarden het WK Para-cycling 2015 iets hoger dan de bezoekers die voornamelijk kwamen voor de side-events, 7.95 tegen 7.65.

Overall waardering bezoekers	Totaal
Onvoldoende	2%
6	3%
7	24%
8	53%
9	14%
10	5%
Gemiddelde waardering (1-10)	7,9

4. Economische impact

Met de economische impact van de WK Para-cycling 2015 wordt bedoeld de additionele, dat wil zeggen extra, bestedingen die door dit evenement worden veroorzaakt in een afgebakend gebied. In het geval van de WK Para-cycling 2015 wordt met dit gebied de provincie Gelderland bedoeld.

Bij een internationaal topsportevenement als WK Para-cycling worden verschillende 'economische effecten' onderscheiden: gekochte toegangkaartjes door toeschouwers, overnachtingen door buitenlandse deelnemers, uitgaven en inkomsten van de organisatie, enzovoorts. In zekere zin zijn dit allemaal 'economische effecten': ze zijn een gevolg van het sportevenement voor de economie. De centrale vraag is: welke effecten zijn echt additioneel en zijn niet het gevolg van een verschuiving van de 'binnenlandse', of in dit geval 'binnenprovinciaalse' vraag?

Wat zijn additionele bestedingen?

We beschouwen in principe alleen de bestedingen additioneel die aan twee voorwaarden voldoen:

- Er is een oorzakelijk verband met de organisatie van het evenement. In de praktijk betekent dit dat alleen de bestedingen worden meegenomen van bezoekers, deelnemers, organisatie en pers die speciaal voor het evenement naar Gelderland zijn gekomen. In dit onderzoek worden uitgaven van de bewoners van Gelderland als niet-additioneel gezien, omdat het aannemelijk is dat zij het geld dat zij aan of door het evenement besteedden anders ook in Gelderland zouden hebben uitgegeven. We gaan er derhalve vanuit dat indien het evenement op een andere locatie (wereldwijd) zou zijn gehouden, er geen Gelderlanders zijn die speciaal daarvoor naar deze andere locatie zouden zijn gereisd.
- De uitgaven gerelateerd aan het sportevenement moeten niet worden 'teniet gedaan' door vermindering van de vraag in andere delen van de economie, met andere woorden als er sprake is van verschuiving van vraag. Een voorbeeld van verschuiving zijn subsidies van de lokale overheid: als het WK Para-cycling 2015 niet had plaatsgevonden, waren deze uitgaven van de provincie naar alle waarschijnlijkheid toch ook in de Gelderse economie terechtgekomen. In feite is dit dus een verschuiving van vraag binnen Gelderland. Deze uitgaven worden dus niet meegeteld als additioneel.

Bezoekers, overnachtingen en bestedingen

De economische impact van bezoekers wordt (in grote lijnen) bepaald door de vermenigvuldiging van het aantal additionele bezoekers met de gemiddelde uitgaven per persoon van deze bezoekers. Op vergelijkbare wijze wordt het aantal overnachtingen bepaald, aan de hand van gemiddelde verblijfsduur. Voor zowel het vaststellen van het aantal overnachtingen als voor het berekenen van de totale economische impact is het aantal bezoekers dus essentieel.

Additionele bezoeken en bezoekers

Personen van buiten de provincie Gelderland die bij de WK Para-cycling 2015 aanwezig zijn, worden als additioneel gezien indien zij zonder het evenement niet in Gelderland waren geweest. Hiervoor wordt in de vragenlijst de stelling voorgelegd: 'Als het evenement niet in Gelderland was geweest, dan was ik ook in Gelderland geweest'.

Respondenten van buiten Gelderland die hierop instemmend reageren rekenen we tot niet additionele bezoekers; de uitgaven die zijn doen zouden zonder het evenement naar alle waarschijnlijkheid ook in Gelderland neerslaan. Alle andere bezoekers van buiten de provincie zijn speciaal voor het evenement naar Gelderland gekomen en zij zijn, net als hun uitgaven, additioneel.

Bezoekers uit Gelderland beschouwen we bij dit evenement

zoals gezegd niet als additioneel.

Van de bezoekers was 62% afkomstig uit de provincie Gelderland. Deze bezoekers zijn niet additioneel, want als het evenement ergens anders zou zijn gehouden waren zij zeer waarschijnlijk niet met het evenement gekomen. Van de overige bezoekers zegt ongeveer driekwart dat zij, als de WK Para-cycling 2015 niet in Apeldoorn was georganiseerd, op dat moment niet in Gelderland te zijn geweest. In totaal was daarom **28%** van het gehele publiek additioneel. Dit komt neer op zo'n 400 bezoekers. Gemiddeld bleven de additionele bezoekers bijna twee dagen op het evenement. Dit ligt ruim boven het gemiddelde voor alle bezoekers. In totaal komt het aantal additionele dagbezoeken daarmee op 790.

Bezoekers en bezoeken, totaal en additioneel	Totaal
Aantal bezoeken (dagbezoekers)	2300
Gemiddeld aantal dagen dat een bezoeker aanwezig was	1,57
Aantal individuele bezoekers evenement	1460
Aandeel additionele bezoekers	27,6%
Aantal additionele bezoekers	400
Gem. aantal dagen per additionele bezoekers	1,97
Additionele bezoeken	790

Bestedingen bezoekers

De tabel hiernaast laat de gemiddelde dagbestedingen binnen de provincie Gelderland zien van additionele bezoekers. Per dag werd er door deze groep per persoon zo'n zestig euro uitgegeven. Bestedingen aan overnachtingen zijn hierbij niet inbegrepen. De economische impact van dagbestedingen van bezoekers komt uit op €47.000,-.

Economische impact tijdens evenement	Totaal
Aantal additionele bezoeken	790
Gemiddelde dagbesteding add. bezoekers (excl. entree)	€ 59,85
Totale add. bestedingen bezoekers	€ 47.000

Van de additionele bezoekers is ongeveer een kwart door het evenement ook langer – dus ook voor of na de WK Paracycling 2015 in Gelderland gebleven. Gemiddeld deden zij dit bijna drie dagen. Met de aanname dat zij tijdens deze dagen gemiddeld dezelfde bestedingen per persoon deden als tijdens het evenement zijn de additionele bestedingen door een langer verblijf € 18.000,-. De totale additionele dagbestedingen vanuit bezoekers is daarmee **€ 65.000,-**

Economische impact door langer verblijf	Totaal
Aantal additionele bezoekers	400
% add. bezoekers dat langer in Gelderland blijft	25%
Gem. aantal dagen langer	2,9
Gemiddelde dagbesteding add. bezoekers (excl. entree)	€ 59,85
Add. bestedingen bezoekers door langer verblijf	€ 18.000

De cijfers in de tabel wijken om verschillende redenen af van de tabel over gemiddelde bestedingen in hoofdstuk 3. Dit komt onder meer omdat daar alle bezoekers zijn meegenomen en hier alleen gekeken is naar de uitgaven van additionele bezoekers. Verder zijn de uitgaven aan toegangskaarten nu niet meegenomen. Deze komen ook terug bij inkomsten van de organisator van het evenement, en zijn daarom hier, om dubbeltellingen in de economische impactberekening te voorkomen, weggelaten.

Overnachtingen door bezoekers

Van de additionele bezoekers overnachtte 36% minimaal één nacht in Gelderland. De gemiddelde overnachtingduur van deze 140 personen was maar liefst 4,7 nachten. In totaal zijn er daarmee naar schatting 660 overnachtingen. Het gemiddelde overnachtingbedrag ligt op bijna 38 euro per persoon per nacht. Het gaat ook hier om alle typen accommodaties, dus zowel het verblijf bij vrienden of familie, als het 5-sterren hotel. In totaal bedragen de additionele uitgaven aan logies **€ 25.000,-** voor de provincie Gelderland.

De totale economische impact van bezoekers, overnachtingen plus dagbestedingen, komt daarmee uit op **€ 90.000,-**.

Economische impact	Totaal
Additionele bezoekers	400
Percentage additionele overnachters in Gelderland	36%
Aantal additionele overnachters	140
Gemiddelde overnachtingduur	4,7
Totaal aantal overnachtingen	660
Gemiddelde overnachtingprijs	€ 37,67
Totale uitgaven aan overnachtingen	€ 25.000

Economische impact deelnemers

Aan de WK Para-cycling 2015 in Apeldoorn deden in totaal 205 individuele deelnemers mee. De (land-) teams bestonden naast deelnemers ook uit begeleiders. Uit een korte inventarisatie onder de teammanagers blijkt dat er voor elke drie deelnemers ongeveer twee begeleiders aanwezig waren. Daarmee komt het aantal deelnemers inclusief begeleiders uit op 336. Hiervoor mogen we aannemen dat als de WK elders waren georganiseerd geen van allen in Gelderland aanwezig zou zijn geweest.

Aan het onderzoek onder de teammanagers deden 14 van de 31 landen die in het WK participeerden mee. Hen is ook gevraagd of zij een schatting wilden maken van de uitgaven die de deelnemers zelf of hun team/bond voor hen deden in Gelderland tijdens en rondom het evenement. Gemiddeld werd er per persoon bijna vierhonderd euro uitgegeven aan eten en drinken en nog eens 141 euro aan vervoerskosten binnen Gelderland. Deze bedragen gaan over de gehele periode dat de deelnemers (en begeleiders) in Gelderland aanwezig waren, zo'n 8 dagen. De totale uitgaven bedroegen op basis van deze inventarisatie 578 euro per persoon.

De totale daguitgaven van de deelnemers en hun begeleiding komt daarmee uit op € 194.000.

Deelnemers	Totaal
Aantal deelnemers	205
aantal begeleiders per deelnemer	0,64
Aantal deelnemers, incl. begeleiding	336
Aandeel additionele deelnemers en begeleiders	100%

Bestedingen deelnemers	Totaal
gemiddelde bestedingen aan eten en drinken (gehele duur)	€ 388,85
gemiddelde bestedingen aan vervoer (gehele duur)	€ 141,07
gemiddelde overige bestedingen (gehele duur)	€ 47,91
totale bestedingen per persoon	€ 577,83

Economische impact deelnemers	Totaal
Aantal additionele deelnemingen	336
Gemiddelde besteding per dag	€ 577,83
Totaal dagbestedingen deelnemers	€ 194.000

Overnachtingen door deelnemers

Alle deelnemers en hun begeleiders overnachtten in de provincie Gelderland. Gemiddeld deden zij dat 7,8 nachten per persoon á raison de € 60,65 per persoon per nacht. Dit levert een impact op van € 160.000,-.

De totale economische impact vanuit deelnemers komt uit op **€ 354.000,-**.

Economische impact deelnemers	Totaal
Aantal additionele deelnemers	336
Aandeel deelnemers dat overnacht	100%
Gemiddeld aantal nachten per add. deelnemer	7,8
Gem. prijs p.p.p.n. (incl. familie/vrienden)	€ 60,65
Totaal overnachtingbesteding	€ 160.000

Economische impact vanuit de organisatie

Voor de economische impactberekening van de WK Paracycling 2015 is het ook van belang in kaart te brengen welke uitgaven de organisatie deed in Gelderland en welke inkomsten het uit diezelfde provincie het genereerde. Het saldo daarvan is de netto economische impact vanuit de organisatie. In de bovenste van tabellen hiernaast zijn de uitgaven van The Organizing Connection te zien. Het betreffen gegevens van TOC zelf, op basis van realisatiecijfers. De totale begroting van het evenement was bijna 1,2 miljoen euro. Daarvan besteedde de organisatie ongeveer 60% (€ 692.000,-) binnen Gelderland.

Uitgavenpost	Gelderland	Buiten Gelderland	Totaal
infrastructuur en logistiek	€ 299.000	€ 79.000	€ 378.000
communicatie	€ 49.000	€ 93.000	€ 143.000
hotelaccommodatie	€ 102.000	€ 0	€ 102.000
side events	€ 67.000	€ 31.000	€ 98.000
planning en controle	€ 78.000	€ 0	€ 78.000
overig	€ 97.000	€ 265.000	€ 361.000
totaal	€ 692.000	€ 468.000	€ 1.160.000

De tweede tabel hiernaast laat de inkomsten van de organisatie zien. Meer dan 60% van de inkomsten was afkomstig van buiten de provincie Gelderland. Hiervan vormden sponsoring/toeleveranciers en subsidies samen met de inschrijfgelden de grootste bronnen van inkomsten.

Inkomstenpost	Gelderland	Buiten Gelderland	Totaal
sponsoring & toeleveranciers	€ 111.000	€ 305.000	€ 416.000
subsidies	€ 250.000	€ 200.000	€ 450.000
sporters & begeleiding (o.a. inschrijfgeld)	€ 0	€ 141.000	€ 141.000
kaartverkoop en side-events	€ 78.000	€ 75.000	€ 153.000
totaal	€ 439.000	€ 721.000	€ 1.160.000

Er werd dus € 721.000,- via de organisator van het evenement naar Gelderland getrokken. Daar staat tegenover dat de organisatie € 468.000,- buiten de provincie uitgaf. Dit 'weglek-effect' is dus kleiner dan het extra middelen die Gelderland binnenstromen, waarmee er een **positief netto economische impact** vanuit de organisatie is gerealiseerd van **€ 253.000,-**.

Economische impact organisatie	Gelderland
Inkomende geldstromen van buiten Gelderland	€ 721.000
Uitgaande geldstromen buiten Provincie Gelderland	€ 468.000
Netto Economische impact organisatie	€ 253.000

Samenvatting

De tabel hiernaast geeft de hiervoor gepresenteerde resultaten kort en bondig weer. De totale economische impact van de WK Para-cycling 2015 voor de provincie Gelderland is bijna zeven ton. De belangrijkste positieve bijdrage aan de economische impact komt van de deelnemers. Zij zijn goed voor € 354.000,- aan additionele bestedingen in Gelderland. Dat is iets meer dan de helft van de totale economische impuls door dit evenement voor de provincie.

De organisatie van het evenement zelf zorgt, doordat het meer aan middelen van buiten de provincie aantrekt dan dat het buiten Gelderland besteed, voor een positieve bijdrage van ruim een kwart miljoen euro aan de economische impact. De additionele bestedingen vanuit de bezoekers is daarmee vergeleken erg beperkt, met € 90.000,- in totaal.

Van de mediapersonen zijn onvoldoende gegevens om een goede schatting te maken voor een economische impact raming. Daarom is dit in de tabel hiernaast opgenomen als een PM-post.

Categorie	2014
Bezoekers	
<i>Dagbestedingen</i>	€ 65.000
<i>Overnachting bestedingen</i>	€ 25.000
Deelnemers	
<i>Dagbestedingen</i>	€ 194.000
<i>Overnachting bestedingen</i>	€ 160.000
Organisatie bestedingen	€ 253.000
Media bestedingen	PM
Economische impact	€ 697.000

5. Maatschappelijke impact

Wat is maatschappelijke impact?

Sportevenementen kunnen ook een maatschappelijk effect met zich meebrengen zo is vaak de gedachte. Positieve effecten die worden genoemd zijn bijvoorbeeld een betere integratie en acceptatie van minderheidsgroeperingen, sociale cohesie en de verbetering van leefbaarheid in een wijk, stad of regio. Daarnaast maken ontwikkelingen en intenties om deel te nemen aan bijvoorbeeld vrijwilligerswerk en/of verenigingsleven deel uit van maatschappelijke impact. Met de maatschappelijke impact van WK Para-cycling 2015 wordt bedoeld de manier waarop bezoekers kijken naar mensen met een beperking in het algemeen en para-atleten in het bijzonder, naar aanleiding van het evenement WK Para-cycling 2015 Apeldoorn.

In de tabel hieronder zijn de belangrijkste uitkomsten van het onderzoek naar de opvattingen van bezoekers samengevat.

Uitkomsten

De respondenten vinden in grote mate (75%) dat er onvoldoende aandacht is voor aangepast sporten in de samenleving. Ongeveer vier op de tien bezoekers is door het evenement *zelf* ook positiever over gehandicapten gaan denken. Dit percentage is hoger onder familieleden en vrienden van sporters (50%) en een aanzienlijk lager aandeel (30%) van bezoekers die het evenement uit specifieke interesse voor de para-cycling/gehandicapten-sport bezochten zelf positiever is geworden.

	Helemaal mee eens	Eens	Neutraal	Oneens	Helemaal oneens	Totaal	Gemiddelde
Ik vind dat er in de samenleving voldoende aandacht is voor aangepast sporten.	2%	14%	10%	54%	21%	100%	2,21
Door dit evenement ben ik positiever over gehandicapten in de samenleving gaan denken.	10%	31%	47%	11%	2%	100%	3,36
Evenementen voor aangepaste sporters dragen bij aan de integratie van het aangepast sporten in de samenleving en sportwereld.	30%	59%	6%	4%	1%	100%	4,13
Ik zal in de toekomst vaker evenementen of wedstrijden van aangepast sporten bezoeken.	15%	54%	27%	4%	0%	100%	3,80
Door het bezoek aan dit sportevenement zal ik gehandicaptensport (meer) in de media volgen.	7%	40%	39%	13%	1%	100%	3,39

Bijna 90% van de bezoekers vindt dat evenementen zoals de WK Para-cycling 2015 meehelpen om het imago van gehandicapten en para-sport in de samenleving te vergroten.

Een ruime meerderheid van de bezoekers heeft de intentie om ook in de toekomst para-sportevenementen te bezoeken. Echter, deze intentie verschilt erg tussen de verschillende groepen bezoekers. Zoals te verwachten is de intentie het grootst bij familie en vrienden. Maar ook opvallend is dat tweederde van de bezoekers die uit algemene interesse of gezelligheid kwamen dit soort evenementen zeggen vaker te willen bezoeken. Ook is opvallend dat 43% van de mensen die voor de side-events kwamen toch de intentie hebben vaker dit soort evenementen wil gaan bezoeken.

Bijna de helft van de bezoekers heeft de intentie om in de toekomst vaker sportevenementen voor aangepast sporten in de media te volgen dan voor bezoek WK Para-cycling 2015. Ook hier zijn er opmerkelijke verschillen. Bezoekers die voor de gezelligheid of een side-event kwamen hebben die intentie veel minder (29% en 33%) dan vrienden en familie van de sporters. Ook bezoekers die vooral kwamen vanwege een algemene sportinteresse hebben een bovengemiddelde intentie om para-cycling te blijven volgen in de pers.

Belangrijkste reden aanwezigheid	(Helemaal) eens met stelling om in de toekomst vaker evenementen van aangepast sporten bezoeken.
Algemene Interesse wielrennen/sport	68%
Familie/vrienden	94%
Gezelligheid - ontspanning	67%
Side events - Arbeidsmarkt	43%
Specifieke interesse Para-cycling/aangepast sporten	81%
Anders	54%

Belangrijkste reden aanwezigheid	(Helemaal) eens met stelling Ik zal in de toekomst vaker evenementen of wedstrijden van aangepast sporten bezoeken.
Algemene Interesse wielrennen/sport	50%
Familie/vrienden	66%
Gezelligheid - ontspanning	29%
Side events - Arbeidsmarkt	33%
Specifieke interesse Para-cycling/aangepast sporten	44%
Anders	46%

6. Toeristische impact

Wat is toeristische impact?

Toerisme is een belangrijke pijler voor de economie. Evenementen kunnen door hun programma, uitstraling en locatie effect hebben op toerisme in de regio van het evenement en daarmee bijdragen aan de economische ontwikkeling. Positieve effecten zijn bijvoorbeeld een verlengd verblijf met extra overnachtingen door de bezoekers, het plannen van herhalingsbezoeken aan de regio, bijvoorbeeld door de tevredenheid over het evenement. Maar ook de aanbeveling van de regio aan vrienden en familie is een positief gewenst effect.

Met de toeristische impact van WK Para-cycling 2015 wordt bedoeld het beeld dat de bezoekers ten aanzien van Gelderland hebben naar aanleiding van het evenement WK Para-cycling 2015 in Apeldoorn en de intentie hebben om

Gelderland vaker te gaan bezoeken dan wel aan te bevelen bij vrienden en bekenden. De toeristische impact maakt overigens geen deel uit van de WESP-richtlijnen. Het betreft hier een nieuw, verkennend onderzoek in het kader van sporttoerisme.

In het hoofdstuk bezoekersprofiel zagen we al dat een ruime meerderheid (62%) van de bezoekers uit Gelderland zelf kwam. Maar er waren ook aanzienlijk veel (12%) buitenlandse bezoekers. Ook werd duidelijk dat buitenlandse bezoekers het event met gemiddelde van 8,3 hoger waardeerden dan de Nederlandse bezoekers (7,8).

Aan de bezoekers werden vijf stellingen over de toeristische aantrekkingskracht van Gelderland voorgelegd. In de tabel hieronder staan de belangrijkste uitkomsten hiervan.

	Helemaal mee eens	Eens	Neutraal	Oneens	Helemaal oneens	Totaal	Gemiddelde
Ik vind de provincie Gelderland een aantrekkelijke provincie om in te verblijven	33%	54%	12%	1%	1%	100%	4,17
Door dit event ben ik positiever over Gelderland als vrijetijdsbestemming geworden	8%	27%	52%	11%	2%	100%	3,29
Door de WK Para-cycling zal ik Gelderland vaker bezoeken voor vrijetijdsdoeleinden	3%	26%	43%	24%	5%	100%	2,98
Ik ga Gelderland als vrijetijdsbestemming aanbevelen bij familie en vrienden	15%	48%	27%	9%	1%	100%	3,67
Ik denk dat er internationale belangstelling voor de regio ontstaat door het evenement	9%	57%	19%	14%	2%	100%	3,57

Uitkomsten

Zes van de zeven bezoekers vindt de provincie Gelderland een aantrekkelijke provincie om te verblijven. Van de Gelderlanders zelf beoordeelt maar liefst 94% Gelderland als een aantrekkelijke provincie om te verblijven. Van de mensen die niet uit Gelderland komen is dat 75%.

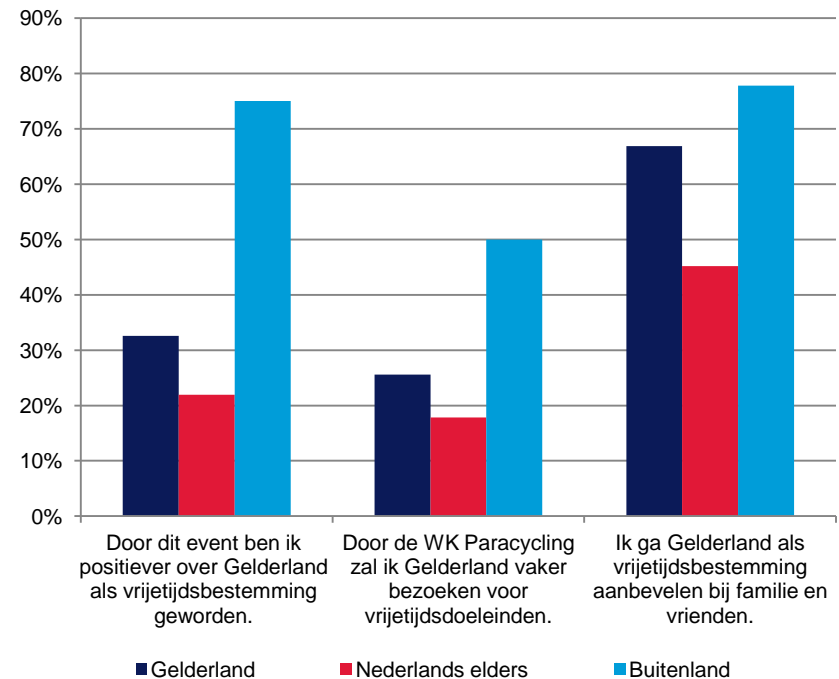
Tweederde van de Gelderlanders bevelen Gelderland aan als vrijetijdsbestemming bij familie en vrienden. Van de mensen die niet uit Gelderland komen is dat 56%.

Een derde van de bezoekers zegt Gelderland ook vaker te gaan bezoeken als vrijetijdsbestemming. Dit geldt logischerwijs het minst voor Gelderlanders zelf, terwijl 22% van de Nederlandse bezoekers (exclusief inwoners van Gelderland) positiever is geworden over Gelderland als vrijetijdsbestemming door het bezoek aan het WK Paracycling 2015. Met name buitenlanders zijn positief. Van hen is 75% positiever geworden.

Van de bezoekers buiten Gelderland geeft 29% aan Gelderland in de toekomst vaker te bezoeken voor vrijetijdsoeinden naar aanleiding van het WK Para-cycling 2015, 43% is neutraal en 29% geeft aan Gelderland niet vaker te bezoeken.

Tweederde van de bezoekers denkt dat de WK Para-cycling 2015 internationale media aandacht zal opleveren. Wanneer uitsluitend naar mensen buiten Gelderland wordt gekeken is dit aantal 61%, nagenoeg gelijk.

In onderstaande figuur zijn eerder genoemde resultaten bekeken naar herkomst van de bezoekers. Gelderland, Nederland (exclusief Gelderland) en Buitenland. Hieruit blijkt dat Gelderlanders zelf en met name Buitenlanders positief zijn.

Bronnen

Geraadpleegde literatuur

Provinciale Staten Gelderland, besluit 30-6-2010.
Gelderland Sportland: Programma 2010-2016.

Comres (2012). Paralympics Survey Online Fieldwork : 7th-9th September 2012. http://comres.co.uk/wp-content/themes/comres/poll/CAF_Paralympics_data_tables_Sept_12.pdf.

Misener, L. (2015). Leveraging parasport events for community participation: development of a theoretical framework, *European Sport Management Quarterly*, 15:1, 132-153

Slender, H. (2011). Maatschappelijke spin-off WK CP-voetbal. Een onderzoek naar de maatschappelijke impact van het WK.
www.evenementenevaluatie.nl

Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (2010). Richtlijnenhandboek Bezoekersaantallen.
www.evenementenevaluatie.nl

Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (2010).

Richtlijnenhandboek Bezoekersprofiel.
www.evenementenevaluatie.nl

Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (2010). Richtlijnenhandboek Economische impact.
www.evenementenevaluatie.nl

Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (2014). Richtlijnenhandboek Participatie en Cohesie
www.evenementenevaluatie.nl

Geraadpleegde websites

www.cafonline.org

www.comres.co.uk

www.evenementenevaluatie.nl

www.gelderland.nl

www.gelderlander.nl

www.paracycling2015.nl

www.theorganizingconnection.nl

www.uci.nl

Foto's voorpagina:

<http://www.paracycling2015.nl>

Enqueteurs

Chase Foster

Cody Blom

Dennis van de Logt

Jaap Smits

Jeffrey van As

Jip Cox

Kristy Meurs

Laura Brom

Martijn Kamper

Martijn Willems

Mendel Vis

Milan Luth

Olaf Pol

Rick van Westerop

Rob Slits

Roelie van Wijngaarden

Roy Sanders

Sander Geerts

Wietze Venderink

En met medewerking van:

Manouk van den Elzen

Eric Kersten

Bake Dijk (peer-review)

Vragenlijst bezoekersenquête

1. Uit welk land komt u?
 2. Wat zijn de vier cijfers van uw postcode?
 3. Wat is uw geboortejaar?
 4. In welke hoedanigheid bezoekt u het evenement?
 5. Wat is de hoofdreden voor u om dit evenement waar u nu aanwezig bent te bezoeken?
 6. Hoeveel dagen bezoekt u het evenement?
 7. Uit hoeveel personen (inclusief uzelf) bestaat uw gezelschap?
 8. Als het evenement niet in Gelderland was, was ik vandaag toch in Gelderland geweest?
 9. Overnacht(te) u de afgelopen of komende nacht(en) ergens anders dan op uw vaste woonadres?
 10. Waar overnacht(te) u?
 11. Hoeveel nachten overnacht(te) u?
 12. Welk type accommodatie overnacht(te) u?
 13. Wat is de prijs van 1 overnachting?
 14. Op hoeveel personen heeft deze overnachtingprijs betrekking?
 15. Wat is vandaag op uw van toepassing? (zelf uitgaven?)
 16. Op hoeveel personen hebben uw uitgaven vandaag betrekking?
- Uitgaven (hoeveel besteedde u aan:)**
17. Toegang tot het evenement
 18. Andere uitgaven in Omnisport Apeldoorn
 19. Andere uitgaven elders in Gelderland

In welke mate bent u het eens met onderstaande stellingen:

20. Ik ben onder de indruk geraakt van het evenement.
21. Ik vind dat er in de samenleving voldoende aandacht is voor aangepast sporten.
22. Door dit evenement ben ik positiever over gehandicapten in de samenleving gaan denken.
23. Evenementen voor aangepaste sporters dragen bij aan de integratie van het aangepast sporten in de samenleving en sportwereld.
24. Ik zal in de toekomst vaker evenementen of wedstrijden van aangepast sporten bezoeken.
25. Door het bezoek aan dit sportevenement zal ik gehandicaptensport (meer) in de media volgen.
26. Ik vind de provincie Gelderland een aantrekkelijke provincie om in te verblijven.
27. Door dit event ben ik positiever over Gelderland als vrijetijdsbestemming geworden.
28. Door de WK Para-cycling zal ik Gelderland vaker bezoeken voor vrijetijdsdoeleinden.
29. Ik ga Gelderland als vrijetijdsbestemming aanbevelen bij familie en vrienden.
30. Ik denk dat er internationale belangstelling voor de regio ontstaat door het evenement.
31. Als u dit evenement als totaal beoordeelt, welk rapportcijfer zou u dat dan geven?
32. Geslacht (zonder te vragen)